

Van	Adviesraad Sociaal Domein
Aan	College van burgemeester en wethouders
Onderwerp	Ongevraagd advies overgang van WMO naar WLZ
Behandeld door	Adviesraad Sociaal Domein
Datum	29 mei 2023

Overgang van WMO naar WLZ verloopt niet vlekkeloos

Inleiding

Deze notitie bevat het ongevraagde advies van de Adviesraad Sociaal Domein Oosterhout (later ASD), in het bijzonder van de werkgroep Wonen, Welzijn en Zorg over de overgang van de WMO naar de WLZ.

1. Aanleiding

Bij de Adviesraad Sociaal Domein zijn signalen binnengekomen, dat de overgang van WMO naar WLZ niet zonder problemen verloopt. Het betreft burgers van Oosterhout, die gebruik maken van huishoudelijke hulp vanuit de WMO en, nadat is vastgesteld dat de vraag om zorg uitgebreider is, worden doorverwezen naar de WLZ. Dit vanwege verzwarende van de problemen. Na doorverwijzing naar de WLZ maakt men gebruik van hulp gebaseerd op de WLZ. Dit betreft dikwijls andere zorgverleners en uit ervaringen blijkt dat bij die overgang van WMO naar WLZ wachttijden ontstaan. Ook wordt sommige hulp, waarvan men gebruik maakte vanuit de WMO, niet aangeboden in de WLZ.

2. Voorwerk van de werkgroep WWZ

Naar aanleiding van deze signalen, heeft de werkgroep Wonen, Welzijn en Zorg van de adviesraad zich gebogen over een traject om op zorgvuldige wijze hierover informatie te verzamelen. De opzet was om eerst gesprekken te voeren met zorgaanbieders vanuit de WMO. De volgende stap was te bezien welke aanvullende informatie nog opgehaald zou moeten worden om tot een afgestemd advies te kunnen komen (indien noodzakelijk). De werkgroep heeft ervoor gekozen in eerste instantie met drie aanbieders van huishoudelijke hulp in de gemeente Oosterhout het gesprek te voeren, te weten: Poetszorg, Tzorg en Surplus. De informatie uit deze gesprekken staat in de volgende paragraaf. Op basis van de uit deze gesprekken ontvangen informatie, was de werkgroep van mening dat aanvullende informatie verzamelen, niet nuttig en waarschijnlijk ook niet mogelijk zou zijn.

3. Bevindingen

Gemeente denkt goed mee

De ASD is aangenaam verrast door de wijze waarop de gemeente meedenkt met de aanbieders om een dreigende breuk in de overgang van de zorg van de WMO naar de WLZ te voorkomen, dan wel zo klein mogelijk te laten zijn. Blijkbaar slaagt de gemeente Oosterhout, in tegenstelling tot veel buurgemeenten, erin hierin mee te denken met de aanbieders. Een compliment dat we de gemeente graag willen uitdelen, omdat het duidelijk is dat de gemeente het belang van de burgers voorop stelt en niet de financiële en bureaucratische afwikkeling van een en ander.

Gemeente haalt veel informatie op

De gemeente haalt veel informatie op bij de cliënten over de noodzakelijk hulp door middel van de WMO consulent. Vanwege de AVG, mag de gemeente die informatie niet delen met de aanbieder van de zorg, waardoor dikwijls bij de intake diezelfde informatie weer moet worden opgevraagd. Dat leidt tot inefficiëntie en soms ook tot irritatie. De zorginstellingen zouden graag over die informatie beschikken, waardoor het gemakkelijker is een goede match te maken tussen vrager en aanbieder.

Toewijzing HbH (Hulp bij het Huishouden)

De toewijzing van de HbH is altijd persoonlijk, ook als er sprake is van een echtpaar die beiden zijn aangewezen op de HbH. Dat betekent in de meeste gevallen dat, als de persoon op wiens naam de toewijzing staat komt te overlijden, de partner geen recht meer heeft op de HbH. Ook als de partner feitelijk is toegewezen op basis van het gegeven dat beide echtelieden die aanspraak gezamenlijk maken. Deze situatie is op basis van de toekenning bij de gemeente bekend.

Onafhankelijk cliëntondersteuner

Uit het cliënt-ervaringsonderzoek van de gemeente over 2022 blijkt dat bij veel Oosterhouters de mogelijkheid om gebruik te maken van een onafhankelijke cliëntondersteuner bij de keukentafelgesprekken onbekend is.

Breuk in zorgaanbod bij overgang naar WLZ

Er is wel degelijk een breuk in het zorgaanbod tussen de WMO en de WLZ. De gemeente Oosterhout doet er alles aan om die breuk voor de burgers zo klein mogelijk te doen zijn. Ze hanteert een aanpak die wellicht tot voorbeeld kan zijn voor andere gemeenten. Tegelijkertijd stelt de ASD vast dat die breuk alleen kan worden opgelost/ voorkomen, als op landelijk niveau aan het voorkomen van die breuk wordt gewerkt.

De breuk wordt mede veroorzaakt, doordat het CIZ soms nogal wat tijd nodig heeft om de indicatie vast te stellen en dat daarna het CAK tijd nodig heeft om de eigen bijdrage vast te stellen.

De ASD zal dat probleem bij haar koepel aan de orde stellen en die vragen daarmee op landelijk niveau aan de slag te gaan, tegelijkertijd kan de gemeente dit bij het VNG aan de orde stellen (als ze dat al niet gedaan heeft) in de hoop dat dit tot minder problemen zal leiden.

Personeelsprobleem

Het personeelsprobleem ontstaat enerzijds door toename van de vraag om hulp vanwege de vergrijzende bevolking en de noodzaak langer thuis te blijven wonen en anderzijds door een afname in het aantal mensen dat bereid en in staat is de benodigde HbH te leveren. Tegelijkertijd stelt de ASD vast dat de zgn. alfahulpen in het verleden ook in staat waren de benodigde eenvoudige poetshulp te verlenen. Door de opschaling van de kwaliteit van het werk wordt een potentieel aan arbeidskrachten niet meer benut. Dit leidt door de onderbezetting vaak tot wachttijden bij het toekennen van HbH.

4. Advies

- a. De ASD stelt op grond van de bovengenoemde bevindingen vast, dat sprake is van een breuk in de doorgaande lijn van de zorg tussen WMO en WLZ. Daarnaast stellen wij vast dat daar waar de gemeente kan bijdragen in het voorkomen, of het verkleinen van die breuk, zij dat op een verantwoorde en prijzenswaardige manier doet. Overigens is ook duidelijk, dat als een zorginstelling zowel de HbH vanuit de WMO verzorgt als de hulp vanuit de WLZ er met goede afspraken van geen enkele breuk sprake is. De ASD adviseert de tot nu toe gehanteerde werkwijze te continueren en indien mogelijk te verankeren in beleidsregels, zodat met alle zorginstellingen die HbH leveren hierover goede afspraken gemaakt worden.
- b. Zoals vastgesteld wordt bij de intake voor de HbH door de gemeente veel informatie opgehaald om vast te stellen of de aanvrager werkelijk in aanmerking komt voor de HbH vanuit de WMO. Het is verstandig om aan het eind van het gesprek, als vaststaat dat de aanvrager in aanmerking komt voor HbH vanuit de WMO, te vragen of die informatie gedeeld mag worden met de zorginstantie die de hulp gaat leveren. Als de zorgvrager instemt met het delen van deze informatie kan voorkomen worden dat opnieuw informatie moet worden opgevraagd als men overgaat van WMO naar WLZ. Dat is enerzijds prettig voor de aanvrager, maar bevordert ook de efficiëntie bij de aanbieders. Mogelijk leidt het ook tot een kostenbesparing.
- c. Soms ontstaan er problemen, als HbH is toegewezen aan een echtpaar. HbH wordt echter, zo heeft de ASD begrepen, altijd aan één persoon toegewezen. Als die persoon overlijdt wordt de verleende hulp beëindigd. In een aantal gevallen blijkt het doorgaan van die hulp noodzakelijk! In die situaties, moet een nieuwe procedure worden opgestart. De achterblijvende is vanwege verschillende redenen, niet altijd in staat om binnen de hiervoor beschikbare tijd dit probleem adequaat op te lossen, waardoor een hiaat in de te verlenen HbH ontstaat. De ASD adviseert de gemeente in die situatie contact op te nemen met de zorgverlener om na te gaan of een soepele overdracht mogelijk is. De ASD begrijpt dat op grond van de wet AVG uitwisseling van informatie tussen de zorgaanbieder en de gemeente lastig kan zijn, maar wellicht is die mogelijkheid er wel als de aanvrager hiervoor expliciet toestemming geeft. Zo kan overschrijving van de HbH indien nodig op de overblijvende partner overgaan, zonder dat een geheel nieuwe procedure hoeft te worden afgewerkt.
- d. Personeelsproblemen leiden ertoe, dat niet altijd (vaak in vakantieperiodes) het afgesproken aantal uren HbH kan worden geleverd. Het lijkt bijna onmogelijk om die personeelsproblemen op afzienbare periode op te lossen. Tegelijkertijd stelt de ASD vast dat de Alpha hulp, die tot voor enige jaren ook inzetbaar was, als 'poetshulp' wellicht in veel gevallen kwalitatief verantwoord werk zou kunnen doen. De ASD denkt dat in veel gevallen een schoon huis ook kan worden gerealiseerd met zgn Alpha-hulpen. Misschien kan een heroverweging van de opleiding van de werknemer HbH op termijn voor verlichting in de personeelsproblematiek zorgen.
- e. De breuk in de doorgaande lijn in de zorg aan burgers ligt vooral bij de landelijke wetgeving. Er is voor gekozen om vanuit verschillende wetgeving de hulp aan mensen met zorgbehoefte te regelen. De ASD wil dat 'probleem' in ieder geval aanklaarten bij haar Koepelorganisatie en hoopt op die manier te bereiken dat in ieder geval informatie op landelijk niveau wordt opgehaald. Wellicht kan de gemeente, indien zij evenals wij van

mening is dat de huidige breuk in aanbod van zorg tussen WMO en WLZ niet gewenst is, hiervoor aandacht vragen bij de VNG.

5. Tot slot

Zoals gezegd complimenteert de ASD de gemeente met de wijze waarop deze meedenkt als het gaat om een mogelijke breuk in de doorgaande lijn van de zorg tussen de WMO en WLZ zo klein mogelijk te laten zijn. De gemeente laat hiermee zien dat ze zich inspant om ervoor te zorgen dat haar burgers de zorg krijgen die ze nodig hebben. De ASD merkt op dat de ondersteunende rol van de onafhankelijke cliëntondersteuner blijikbaar maar matig bekend is binnen de gemeente. Nu het digitale Infoplein van de gemeente is herzien, waarop duidelijke informatie over die onafhankelijke cliëntondersteuning is te vinden, is dat probleem hopelijk opgelost.

We hopen dat u mede naar aanleiding van ons ongevraagd advies in staat zult zijn om ook in de toekomst die inspanningen te blijven verrichten.

Met vriendelijke groet
Namens de Adviesraad Sociaal Domein

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Leny van der Ende'.

Leny van der Ende – van Adrichem